

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	11132 - Actius en Salut i Entorns Saludables / 1
Titulació	Màster Universitari d'Investigació en Salut i Qualitat de Vida
Crèdits	3
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Miguel Bennasar Veny miguel.bennasar@uib.es	Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria					

Contextualització

La salut és un dret, un bé essencial i necessari per al conjunt de la societat, conseqüència de la influència de múltiples factors. Es tracta de l'estat de benestar físic, psíquic i social que implica una millora constant de les condicions personals i socials en les quals es desenvolupa l'individu, amb la finalitat d'assolir un nivell de qualitat de vida cada vegada millor.

La salut no només afecta a individus sinó que afecta al conjunt de la societat. Per la qual cosa, la salut pública, entesa com l'esforç organitzat de la societat per a prevenir la malaltia i promoure i restaurar la salut, constitueix una de les principals preocupacions dels ciutadans del nostre país.

La salut pública s'ha centrat amb la identificació i reducció dels factors de risc per atenuar les conseqüències o generar barreres per a la malaltia (prevenció). Actualment, aquesta mirada tradicional de la salut pública està canviant cap a un enfocament salutogènic, centrat en potenciar la salut positiva en les intervencions de promoció de la salut i focalitzant la mirada cap al que fa que les persones, les famílies i les comunitats siguin capaces d'augmentar i millorar el control de la seva salut i donar resposta als reptes de l'ambient. Aquest model que revitalitza la promoció de la salut està centrat en els actius per a la salut.

Per a poder identificar actius per a la salut en l'àmbit de la salut pública i per tant, per poder intervenir en termes de promoció de la salut es bàsic reforçar les competències dels professionals sanitaris i dels investigadors per comprendre la naturalesa dels actius per a la salut així com de les metodologies i instruments útils que permetin detectar-los.

CV breu del professor

Professor Titular d'Universitat del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia. Diplomada en Infermeria, Llicenciat en Antropologia (especialitat antropologia de la salut) i Doctor en Ciències Biosociosanitàries. Membre dels grups de recerca "Salut Global i Desenvolupament Humà" i "Evidència, Estils de Vida i Salut" de l'Institut Universitari d'Investigació en Ciències de la Salut (IUNICS) i de l'Institut d'Investigació Sanitària Illes Balears

Guia docent

(IdISBA). Abans de ser professor de la UIB vaig exercir en l'àmbit clínic com a infermer d'Atenció Primària i vaig ser membre del Comitè d'Ètica de la Investigació de les Illes Balears (CEI-IB).

Requisits

Essencials

Títol de grau.

Recomanables

- Coneixements bàsics sobre temes de salut i especialment, de promoció de la salut.
- Utilització d'eines informàtiques bàsiques.

Competències

Específiques

- * CE.2. Capacidad para analizar críticamente la realidad (políticas, culturas, problemas y recursos) de los diferentes contextos de la salud y la calidad de vida.
- * CE.4. Capacidad para formular problemas de investigación, seleccionar la opción metodológica (cualitativa y/o cuantitativa) y las técnicas de intervención más adecuadas ante un problema de salud y calidad de vida.
- * CE.8. Capacidad para conocer y evaluar diferentes factores relacionados con la salud y la calidad de vida y aplicar las habilidades adquiridas, en la mejora de la investigación y la intervención en salud.

Genèriques

- * CG.1. Capacidad para realizar reflexiones y razonamientos críticos.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el màster a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/master/comp_basiques/

Continguts

Resultats d'aprenentatge

- Relacionar la pràctica de la salut amb les teories de la salutogènesis i la salut amb un enfocament positiu.
- Reflexionar i generar informació sobre l'abordatge dels problemes de la salut pública amb un enfocament actualitzat de la promoció de la salut.
- Comparar i seleccionar les experiències derivades de les teories, polítiques, plans, programes i intervencions basades en models del dèficit i models d'actius per a la salut.

Guia docent

Continguts temàtics

Bloc 1. Promoció de la salut, salutogènesis i actius en salut.

Unitat temàtica 1. La perspectiva salutogènica i la promoció de la salut.

Unitat temàtica 2. Relació entre el model preventiu i el model d'actius en salut (*health assets*).

Unitat temàtica 3. Condicions de vida i salut.

Bloc 2. Aplicació del model salutogènica en salut pública i implicacions del model d'actius en salut.

Unitat temàtica 1. Salut pública basada en l'evidència.

Unitat temàtica 2. Evidències en promoció de la salut.

Unitat temàtica 3. Promoció de la salut positiva en l'agenda política i reorientació dels serveis sanitaris cap a la promoció de la salut.

Bloc 3. El mapa d'actius.

Unitat temàtica 1. Metodologia per a la realització d'un mapa d'actius en salut en una comunitat.

Unitat temàtica 2. Investigació i pràctica de la salutogènesis: sentit de la coherència (SOC).

Unitat temàtica 3. Promoció de la salut en contextos diversos (*settings for health*): Entorns saludables.

Unitat temàtica 4. Prescripció social d'actius per a la salut i promoció de la salut 2.0.

Metodologia docent

En aquest apartat es descriuen les activitats de treball presencial i no presencial previstes a l'assignatura amb l'objecte de poder desenvolupar i avaluar les competències establertes anteriorment.

Amb el propòsit d'afavorir l'autonomia i el treball personal de l'estudiant l'assignatura forma part del projecte Campus Extens, dedicat a l'ensenyament flexible i a distància, el qual incorpora l'ús de la telemàtica a l'ensenyament universitari. Així, mitjançant la plataforma de teleeducació l'estudiant tindrà a la seva disposició una comunicació en línia i a distància amb el/la professor/a, una calendari amb notícies d'interès, documents electrònics i enllaços a Internet.

Activitats de treball presencial (0,72 crèdits, 18 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classes magistrals	Grup gran (G)	Amb la finalitat d'adquirir els coneixements essencials de la matèria, mitjançant el mètode expositiu, el professorat establirà els fonaments teòrics, així com el mètode de treball aconsellable i el material didàctic que l'estudiant haurà d'utilitzar per preparar de forma autònoma els continguts.	11
Classes teòriques	Seminaris i Tallers	Grup gran (G)	Sessions monogràfiques orientades pel professorat amb participació compartida. L'aprofitament del seminari implica la realització prèvia de les activitats habilitades al espai corresponent de la assignatura. Consistiran en lectures recomanades pel professorat i un posterior debat crític.	6
Avaluació	Prova de resposta llarga (desenvolupament)	Grup gran (G)	Realització d'una prova escrita on es valorarà l'adequació de les respostes a les qüestions plantejades segons els continguts teòrics.	1

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació

Guia docent

continua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (2,28 crèdits, 57 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Exposició i treball	Realització d'un anàlisi crític a partir de les lectures treballades a l'assignatura. Exposició a classe i debat.	1
Estudi i treball autònom individual o en grup	Preparació de les unitat didàctiques, lectures, i activitats dels seminaris	L'alumnat haurà d'aprofundir en la matèria de cada unitat mitjançant la bibliografia, articles i material indicat a classe disponible a la plataforma moodle de campus extens. S'inclou, a més a més, l'estudi personal per a la preparació d'exàmens i les lectures complementàries.	40
Estudi i treball autònom individual o en grup	Treballs i projectes	L'alumnat haurà de realitzar un treball (individual o grupal) d'una temàtica relacionada amb l'assignatura a determinar amb el professorat i seguint les indicacions establertes pel professorat.	16

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Guia docent

Classes magistrals

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	Amb la finalitat d'adquirir els coneixements essencials de la matèria, mitjançant el mètode expositiu, el professorat establirà els fonaments teòrics, així com el mètode de treball aconsellable i el material didàctic que l'estudiant haurà d'utilitzar per preparar de forma autònoma els continguts.
Criteris d'avaluació	Assistència i participació activa a les classes.
Percentatge de la qualificació final: 5%	

Seminaris i Tallers

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	Sessions monogràfiques orientades pel professorat amb participació compartida. L'aprofitament del seminari implica la realització prèvia de les activitats habilitades al espai corresponent de la assignatura. Consistiran en lectures recomanades pel professorat i un posterior debat crític.
Criteris d'avaluació	Assistència i participació activa als seminaris.
Percentatge de la qualificació final: 5%	

Prova de resposta llarga (desenvolupament)

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (no recuperable)
Descripció	Realització d'una prova escrita on es valorarà l'adequació de les respostes a les qüestions plantejades segons els continguts teòrics.
Criteris d'avaluació	Adequació de les respostes a les qüestions plantejades segons els continguts teòrics. S' haurà de aconseguir un mínim de 4 per que ponderi a la qualificació total.
Percentatge de la qualificació final: 40%	

Exposició i treball

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	Realització d'un anàlisi crític a partir de les lectures treballades a l'assignatura. Exposició a classe i debat.
Criteris d'avaluació	Capacitat de comprensió de les exposicions i lectures. Assimilació dels conceptes. Capacitat d'intervenir de forma equilibrada i sintetitzar. Capacitat de generar debat. Participació en el debat d'altres presentacions.
Percentatge de la qualificació final: 20%	

Guia docent

Treballs i projectes

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	L'alumnat haurà de realitzar un treball (individual o grupal) d'una temàtica relacionada amb l'assignatura a determinar amb el professorat i seguint les indicacions establertes pel professorat.
Criteris d'avaluació	Correcció lingüística i bona estructuració de les parts; originalitat de les idees, contribució a la creació de coneixement i aportacions personals; correcció metodològica; adequació de la interpretació de resultats i les conclusions; claredat d'expressió i ús adequat de la bibliografia.

Percentatge de la qualificació final: 30%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

Hernán, M.; Morgan, A.; Mena, A.L. (2010) Formación en salutagénesis y activos para la salud. Escuela Andaluza de Salud Pública: Granada. Disponible en la web: www.easp.es

Mittelmark, M.B.; Sagy, S.; Eriksson, M.; Bauer, G.F.; Pelikan, J.M.; Lindström, B.; Espneset, G.A. (2017). The Handbook of Salutogenesis. Springer. Disponible en la web: <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2F978-3-319-04600-6.pdf>

Riversa de los Santos, F.; Ramos Valverde, P.; Moreno Rodríguez, C.; Hernán García, M. (2011). Análisis del modelo salutogénico en España: Aplicación en Salud Pública e implicaciones para el modelo de activos en salud. Rev Esp Salud Pública 85;129-139.

Álvarez-Dardet, C.; Ruiz Cantero, M.T. (2011). Patrimonio de la salud ¿son posibles las políticas salutogénicas?. Rev. Esp de Salud Pública 85:131-135.

Rotegard, A.K.; Moore, S.M.; Fagermoen, M.S.; Ruland, C.M. (2010). Health assets: A concept analysis. International Journal of Nursing Studies 47:513-525.

Antonovsky A. (1996). The salutogenic model as a theory to guide health promotion. Health Promot Int 11:11-18.

Botello, B., Palacio, S., García, M., Margolles, M., Fernández, F., Hernán, M., et al. (2012). Metodología para el mapeo de activos de salud en una comunidad. Gaceta Sanitaria 27:180-183.

Bibliografia complementària

Accés llibreria pública sobre Salutogènesis i Actius en Salut (Zotero): https://www.zotero.org/groups/community_health/items/collectionKey/N8X6NC6N

Altres recursos

Center on Salutogenesis: <https://www.stars-society.org>

Blog "El agua contiene al vaso": <https://sites.google.com/site/elaguacontienealvaso/>

Blog "Salud Pública": http://www.madrimasd.org/blogs/salud_publica/

Blog "Salud Comunitaria": <http://saludcomunitaria.wordpress.com>

